

Motion om att göra 3-30-300-regeln till norm i Stockholms stad

Motion av Jonas Naddebo och Svante Linusson (båda C)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

Jonas Naddebo och Svante Linusson (båda C) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionärerna föreslår att Stockholms stad ska införa 3-30-300-regeln som norm vilket innebär att alla ska kunna se minst tre träd från sitt hem, sin skola och sin arbetsplats, att stadskvarter ska ha minst 30 procents trädkrontäckningsgrad och att människor ska ha som längst 300 meter till ett grönområde. Syftet är att öka andelen grönska för förbättrad rekreation och folkhälsa samt klimatanpassning mot värmeböljor och ökad nederbörd.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Bevara Bromma Grönt.

Stadsledningskontoret bedömer att metoder för att mäta grönska finns i staden och att metoderna vidareutvecklas inom pågående uppdrag samt att principen 3-30-300 kommer utvärderas i uppdragen om att ta fram en trädpolicy och att utreda en ökad krontäckningsgrad. Det finns därför inte anledning att ge ytterligare uppdrag.

Exploateringsnämnden bedömer att stadens mål och riktlinjer som tillämpas i exploateringsprojekten i huvudsak följer intentionen i 3-30-300-regeln. Träds betydelse för utformning av gator med höga vistelsevärden och som är viktiga för människors hälsa beaktas i den trädpolicy som enligt budget för 2025 ska tas fram.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att 3-30-300-regeln ligger i linje med det arbete som genomförs idag. Staden arbetar med tillkommande grönska med stöd i stadens miljöprogram och olika handlingsplaner. Staden har även beslutat om ett trädsmål som anger att krontäckningsgraden ska öka till 30 procent samt att varje träd som fälls ska ersättas med två nya.

Stadsbyggnadsnämnden anser att begrepp som 3-30-300 sätter fokus på betydelsefulla planeringsförutsättningar, men att de inte behöver göras till norm inom Stockholms stad.

Trafiknämnden påtalar att regeln 3-30-300 i första hand uppbär ett starkt symbolvärde. Om regeln ska ges full relevans och vara styrande bör de olika delkomponenterna studeras ytterligare och grundas i de specifika utgångspunkter och förutsättningar som råder i Stockholm.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd framför att stadens arbete med att värdera grönytor i stadsutvecklingen kan utvecklas och bli mer konsekvent genom tillämpning av nyckeltal eller riktlinjer. 3-30-300-principen kan vara ett stöd i detta, men den skulle behöva anpassas till Stockholms kontext.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd framhåller att införande av 3-30-300-regeln skulle påverka nämndens arbete i låg utsträckning i dagsläget, då målet redan uppfylls på många av de ytor som förvaltningen ansvarar för.

Kungsholmens stadsdelsnämnd välkomnar förbättrade verktyg för att mäta grönstruktur, men lägger ingen värdering i vilken mätmetod som är mest lämpad.

Bevara Bromma grönt tillstyrker förslaget att göra 3-30-300-regeln till norm i Stockholms stad och anser att förslaget ligger väl i linje med stadens miljömål och med EU:s arbete för klimatneutrala städer.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stadens träd är högt älskade av många stockholmare och skapar både trivsamma och vackra miljöer för människor samt habitat för växter och djur. Träd bidrar även med svalka vid värmeböljor, suger upp vatten och minskar därmed risken för översvämningar, förbättrar luftkvaliteten och tar upp koldioxid. Fler träd är alltså en mycket viktig fråga.

Den rödgröna majoriteten satsar därför på fler träd. I budget 2025 finns flera trädrensningar. En ny trädpolicy ska tas fram utifrån målen i miljöprogrammet med fokus på klimatanpassning, kolsänkor och den biologiska mångfalden. Principerna som ingår i 3-30-300-regeln kommer även utvärderas inom framtagandet av trädpolicy, dock är det så att 3-30-300-regeln ligger i linje med det arbete som redan görs i staden idag kring träd.

Vi satsar även 10 mnkr på trädplantering för stadsdelsnämnderna. En trädstrateg inrättas på trafikkontoret, en ny tjänst som ska arbeta med att förbättra trafikkontorets strategiska arbete med träd. I det ingår att kartlägga de träd som finns och hur vi får dem att må bra samt var nya träd ska planteras.

Bilaga

Motion om att göra 3-30-300-regeln till norm i Stockholms stad, dnr KS 2024/918-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 23 april 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

att delvis bifalla föredragande borgarråds förslag till beslut

att därutöver anföra följande

Det är glädjande att exploateringskontoret delar vår ambition om att en tät och grön storstad skapar förutsättningar för ett hållbart stadsliv. I övriga remissvar lyfts en mängd positiva aspekter, exempelvis att stora delar av ytterstaden har en krontäckningsgrad på närmare 30 %. Samtidigt är denna siffra betydligt lägre i andra delar, som i innerstaden med sina 10 % - något vi anser är för lågt, eller en krontäckningsgrad på 12% på de hårdgjorda ytor som trafikkontoret ansvar för. Att stadens egen målsättning om avstånd till grönytor med sina 200 meter är högre än vad motionen ger uttryck för är givetvis positivt – men från Centerpartiets håll vill vi även poängtera att det därtill saknas en tydlig definition om vilka grönområden som innefattas i denna mätning, samt att det gäller att införliva dessa ambitioner. Vi vill se att stockholmare har tillgång till kvalitativa grönområden, inte enbart buskage eller gräsmattor.

Som exploateringskontoret konstaterar i sitt remissvar ”har [3-30-300-regeln] tack vare sitt raka tilltal och sin enkelhet kommit att utgöra ett slagfärdigt begrepp som fått stor spridning i Sverige och många andra länder.” Motionen syftar till att ge hela Stockholm stad en grönare profil, inte att enbart lyfta områden som idag har en stor andel grönska. Dock gäller det också att införliva de ambitionerna. Enligt siffror från

miljöbarometern i Stockholms stad som publicerades 2009 har 71 % av alla stockholmare en grön oas inom 200 meter och 91 % har det inom 300 meter. Det är glädjande, dock är dessa siffror ett och ett halvt decennium gamla och uppdaterade siffror skulle behövas för att analysera dagens läge. Avslutningsvis kan variationen i nyckeltal som förekommit i remissvaren från stadens kontor visa på behovet att mål ska kunna följas upp och utvärderas enligt gemensamma tolkningar och definitioner.

Ärendet

Jonas Naddebo och Svante Linusson (båda C) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framhålls betydelsen av en hög andel stadsnära grönska för rekreation, bättre folkhälsa och klimatanpassning mot värmeböljor och ökad nederbörd. För att garantera att alla stockholmare ska ha nära till grönska och natur föreslås att Stockholm ska införa 3-30-300-regeln som norm. Regeln innebär att alla ska kunna se minst tre träd från sitt hem, sin skola och sin arbetsplats, att stadskvarter ska ha minst 30 procents trädkrontäckningsgrad och att människor ska ha som längst 300 meter till ett grönområde.

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att ge trafiknämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram metoder för att mäta stadens grönska enligt 3-30-300-regeln. Det föreslås även att ge trafiknämnden i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder i Stockholms stad, ta fram en 3-30-300-strategi i syfte att införa regeln som norm i Stockholms stad.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Bevara Bromma Grönt.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	5
Exploateringsnämnden.....	7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	8
Stadsbyggnadsnämnden.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Trafiknämnden	11
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	12
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	13
Kungsholmens stadsdelsnämnd	14
Bevara Bromma Grönt	14
Reservationer m.m.	16

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms stad arbetar med att förbättra stadsrummet med bevarad och tillkommande grönska med stöd i Miljöprogram 2030, Handlingsplan för klimatanpassning, Handlingsplan för biologisk mångfald samt de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald. Staden har även beslutat om ett trädmål som anger att krontäckningsgraden ska öka till 30 procent samt att varje träd som fälls ska ersättas med två nya. Sedan tidigare har staden tagit fram "Grönare Stockholm. Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden" som syftar till att säkra rekreativa och biologiska kvaliteter i grönstrukturen (Grönare Stockholm. Exploateringsnämnden Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden, Dnr: 171-1292/2016).

Grönare Stockholm innehåller konkreta målsättningar med parkriktlinjer för tillgång till olika typer av rekreativa kvaliteter. Av parkriktlinjerna framgår bland annat att för att ett park- eller naturområde ska upplevas som nära och användas ofta av barn och äldre bör det ligga inom 200 meter från bostaden. Stockholms stads nuvarande målsättning är således i linje med principerna i 3-30-300, där avståndet till park rekommenderas till 300 meter. Stockholms stad har en metod för att mäta avstånd till grönområde.

Av kommunfullmäktiges budget 2025 framgår att Stockholms stads krontäckningsgrad ska öka. I de områden där människor riskerar att drabbas av värmeöffekter är målet att krontäckningsgraden ska öka till minst 30 procent. Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda facknämnder, stadsdelsnämnder och bolagsstyrelser utreda hur staden kan nå målet. Stadsbyggnadsnämnden har idag uppdraget att följa upp en indikator om krontäckning och har data och mätmetod för detta. Inom ramen för det pågående arbetet och med budgetuppdraget om krontäckning kommer mätmetoden testas och utvecklas.

Av kommunfullmäktiges budget 2025 framgår även att kommunstyrelsen i samarbete med berörda nämnder ska ta fram en ny trädpolicy utifrån målen i miljöprogrammet med fokus på klimatanpassning, kolsänkor och den biologiska mångfalden. I uppdraget ingår bland annat skötsel och skydd av befintliga träd. Trädpolicyen kommer även att omfatta vilka träd som är lämpliga ur ett klimatanpassnings- och biologisk mångfaldsperspektiv, vilket stadsledningskontoret anser är viktiga aspekter att ha med och som inte omfattas av principen 3-30-300. Budgetuppdraget att ta fram en trädpolicy kommer samordnas med uppdraget om att utreda hur staden kan nå målet om en ökad krontäckningsgrad.

Inom uppdragen med att ta fram en trädpolicy och att öka krontäckningsgraden, kommer förvaltningarna inhämta utvärderingar av forskningsprojekt och andra städers mätmetoder samt erfarenheter av att tillämpa 3-30-300-regeln. Trädpolicyen och krontäckningsgraden kommer inte hantera avstånd till park eller grönområde, de hanteras inom stadens parkriktlinjer för rekreation. Stadsledningskontoret instämmer i trafiknämndens synpunkter om delkomponenten 3 (som står för möjligheten att se tre

träd från hem, skola och arbetsplats) är svårast att beräkna och påverka. Stockholms stad har endast rådighet över allmän platsmark.

Stadsledningskontoret bedömer sammanfattningsvis att metoder för att mäta grönska finns idag inom Stockholms stad och att metoderna vidareutvecklas inom pågående uppdrag samt att principen 3-30-300 kommer utvärderas i uppdragen om att ta fram en trädpolicy och att utreda en ökad krontäckningsgrad. Stadsledningskontoret kan därför konstatera att det inte finns anledning att ge nämnderna ytterligare uppdrag.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Svante Linusson (C), se reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Tumregeln 3-30-300 har kommit till som en konkretiserad vision och rekommendation för hur stor mängd träd och grönska en stad behöver för att fungera väl och vara hållbar. Regeln är i flera avseenden beforskad och tar utgångspunkt i värden som generellt eftersträvas i stadsmiljö avseende folkhälsa, biologisk mångfald och klimatanpassning. Den har tack vare sitt raka tilltal och sin enkelhet kommit att utgöra ett slagfärdigt begrepp som fått stor spridning i Sverige och många andra länder.

Stockholms stad värdesätter sina träd och sin grönska. En övergripande målbild för Stockholm är att alla ska ha tillgång till parker och natur av höga rekreativa och ekologiska värden. I Grönare Stockholm, Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden, uttrycks att stadens byggda miljöer behöver bli grönare. Idag har Stockholms stad en högre ambition avseende avstånd till grönområden och tillämpar avståndet 200 meter som indikator då tillgång på offentlig friyta bedöms i förhållande till andra stadsutvecklingsmål i stadsutvecklingsprojekt. Staden har även antagit ett trädmål som dels innebär att varje träd som fälls på gator och torg samt i anlagda parker ska ersättas av två nya, dels att krontäckningsgraden på gator och torg ska öka. I de befintliga riktlinjerna uttrycks också att krontäckningsgraden i de områden där människor riskerar att drabbas av effekter värmeöar vid värmeböljor ska uppgå till minst 30 procent. Flera av stadens klimatutmaningar kan med fördel mötas med vegetation och genom Stockholms dagvattensstrategi styrs gatuutformning i en allt ökande omfattning till att rymma växtbäddar för träd där dagvatten fördröjs och renas.

Betydelsen av träd och grönska ur ekologisk synvinkel betonas i flera av stadens styrdokument och i flera pågående budgetuppdrag. Det som kanske inte uttalas lika

tydligt i stadens styrdokument är trädens betydelse för människors välbefinnande samt för utformningen av gaturum som man gärna vistas i.

Stockholms stads har alltså redan flera mål och riktlinjer som i huvudsak överensstämmer med själva intentionen i 3-30-300. Dessa ger redan exploateringskontoret en god utgångspunkt för att i stadsutvecklingen styra mot god tillgång på grönområden, en ökad krontäckningsgrad och fler träd på allmän plats. En central del i exploateringskontorets arbete med att utforma en god allmän plats i våra utvecklingsområden är att avväga stadens olika mål och riktlinjer samt lagstiftning mot varandra. I detta arbete kan ofta en klart uttalad intention tjäna sitt syfte bättre än ett ökat antal specifikt kvantifierade mål.

Avseende metoder för att mäta stadens grönska enligt 3-30-300- regeln mäter staden redan krontäckningsgraden. Genom GIS-information har staden också möjlighet att beräkna avstånd till parker och gröna oaser. Exploateringskontoret bedömer att komponenten antal träd man ser från sin bostad, skola eller arbetsplats är svårare att mäta. Den komponenten är också svårare att planera för och påverka i stadsutvecklingsprojekt. Staden har endast rådighet över allmän platsmark och många bostäder, skolor och arbetsplatser omges av kvartersmark utan visuell kontakt med allmän plats. I exploateringsprojekten är det först i bygglovsskedet, då byggnadens interiöra disposition är fastställd, som det är möjligt att förstå hur respektive lägenhet, skolsal eller kontor förhåller sig till träd i omgivningen. I den fasen är redan den allmänna platsmarken projekterad och trädens placeringar fastställda. Att i förhand försöka beräkna hur många träd man ser från bostäder, skolor och arbetsplatser torde kunna innebära ett inte obetydligt merarbete.

Exploateringskontorets kravställning avseende grönytefaktor i samband med markanvisning på stadens mark har idag en indirekt positiv påverkan på antalet träd på kvartersmark. Staden saknar dock verktyg för att direkt påverka trädplacering inom kvartersmark.

Exploateringskontoret bedömer att de mål och riktlinjer som finns i staden och som tillämpas i exploateringsprojekten redan i dag i huvudsak följer intentionen i 3-30-300-regeln. Exploateringskontoret ser gärna att trädets betydelse för utformning av gator med höga vistelsevärden och som är viktiga för människors hälsa beaktas i den trädpolicy som i budgetförslaget för 2025 föreslås tas fram av kommunstyrelsen och berörda nämnder utifrån målen i miljöprogrammet med fokus på klimatanpassning, kolsänkor och den biologiska mångfalden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 december 2024 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Ashna Ibrahim (C), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I takt med att klimatet förändras och våra städer blir varmare behöver åtgärder genomföras för att lindra klimatförändringarnas effekter. Grönstrukturen kan bidra med naturbaserade lösningar som har förmåga att möta flera av de klimatrelaterade utmaningarna som våra städer står inför.

3-30-300-regeln är en princip som har tagits fram för att resonera kring hur mycket grönska en stad behöver. 3-30-300- regeln pekar ut tre riktlinjer:

- 3 träd. Alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats.
- 30 procent. Varje stadskvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad. (Måttet krontäckningsgrad talar om hur stor del av en yta som skuggas av trädkronor.)
- 300 meter. Alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Miljöförvaltningen ser positivt på att staden testat och utvärderat olika sätt för att förbättra trädstrukturen i staden samt skapa mer tillgång till stadsgrönska för att upprätthålla den biologiska mångfalden och säkerställa möjligheterna till rekreation.

Förvaltningen ställer sig också positiv till att staden bidrar i utvecklingen av innovativa metoder för att möta dagens miljöutmaningar. Ökad mängd och kvalitet av stadsgrönska medför flera positiva synergieffekter vad gäller naturbaserade lösningar såsom förbättrad värmeböljedämpning, skyfallshantering, biologisk mångfald samt mental och fysisk hälsa.

3-30-300-regeln ligger i linje med mycket av det arbete som genomförs idag. Staden arbetar med att förbättra stadsrummet med tillkommande grönska med stöd i stadens miljöprogram, handlingsplan för klimatanpassning, handlingsplan för biologisk mångfald samt de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald. Staden har även beslutat om ett trädmål som anger att krontäckningsgraden ska öka till 30 procent samt att varje träd som fälls ska ersättas med två nya.

Sedan tidigare har staden tagit fram ”Grönare Stockholm - riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden” som syftar till att säkra rekreativa och biologiska kvaliteter i grönstrukturen. Riktlinjerna anger bland annat att mängden parkmark behöver vara stor nog att tillgodose invånarnas rekreationsbehov och klara det höga besöksstrycket, de anger också avståndsmått till olika typer av kvaliteter så som:

- Inom 200 meter: Grön oas, lek (naturlek eller lekplats), område med god ljudkvalitet, sitta i solen, promenader.
- Inom 500 meter: Blomprakt, bollspel/bollek, parklek, picknick, pulkaåkning
- Inom 1000 meter, eller enkelt nåbart med kollektivtrafik: Bad (utomhusbad), djurhållning, odling, löpträning, skogskänsla, utsikt, vattenkontakt, vild natur, skridskoåkning.

Pågående arbete med budgetuppdraget att ta fram strategi för skydd av natur samt bildande av nya naturreservat och biotopskyddsområden säkerställer också god bostadsnära tillgång till naturområden.

I kommunfullmäktiges budget för 2025 finns även följande budgetuppdrag där frågan kommer att hanteras:

- Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder ta fram en ny trädpolicy utifrån målen i miljöprogrammet med fokus på klimatanpassning, kolsänkor och den biologiska mångfalden
- Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda facknämnder, stadsdelsnämnder och bolagsstyrelser utreda hur staden kan nå målet om en krontäckningsgrad på minst 30 procent i områden där människor riskerar att drabbas av värmeöeffekter.

3-30-300-regelns riktlinjer kan med fördel vägas in i arbetet med att ta fram en trädpolicy samt utgöra ett användbart och praktiskt underlag i det fortsatta utredningsarbetet kopplat till målsättningen om 30 procent krontäckningsgrad.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsbyggnadskontoret delar uppfattningen att grönska är bärande för Stockholms attraktivitet. En tät och grön storstad skapar förutsättningar för ett hållbart stadsliv.

Stadsbyggnadskontoret har successivt byggt upp kompetens att hantera stadsformsanalyser i GIS och ligger idag i framkant bland Sveriges kommuner. Arbetet förhåller sig till aktuell forskning. Ett samverkansprojekt mellan fem andra svenska kommuner, Chalmers och KTH syftar till att stärka kontorets kompetens ytterligare inom digitala modeller och analys.

Stadsbyggnadskontoret använder analys av krontäckning och tillgång till olika former av friyta i det dagliga arbetet. 93 % av stadens bostäder och arbetsplatser ligger inom 300 meter från ett grönområde. Det är vanligt att kvarter i ytterstaden har 25-30 % i krontäckning. Innerstaden har ett snitt på 10 %.

Stadsbyggnadskontoret ser fram emot fortsatt samverkan med trafikkontoret och övriga berörda nämnder för att identifiera vilka lokala platser och gator som är i behov fler träd för att främja hälsa, klimatanpassning och sociala värden.

Stadsbyggnadskontoret anser att begrepp som 3-30-300 sätter fokus på betydelsefulla planeringsförutsättningar, men att de inte behöver göras till norm inom Stockholms stad.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation av Hamid Ershad Sarabi (C), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Träden på Stockholms gator och i stadens parker är viktiga både för stadsbilden och för miljön. Det finns en stor mängd forskning som påvisar de positiva effekterna av att ha träd och grönytor i städerna. Träden förbättrar stadens luft och klimat, växtbäddarna tar hand om dagvatten samtidigt som Stockholm blir en trevligare stad att bo och vistas i.

En övergripande målbild för Stockholm är att alla ska ha tillgång till parker och natur av höga rekreativa och ekologiska värden. I Grönare Stockholm, Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden (2017), uttrycks att stadens byggda miljöer behöver bli grönare.

Staden antog 2021 ett trädmål (Dnr T2021-02405) som innebär att varje träd som fälls på gatumark ska ersättas av två nya. Vidare ska krontäckningen (trädkronans projektion på marken i en flygbild vilket speglar mängden skuggande grönska) i staden öka generellt och i de områden där människor riskerar att drabbas av värmeöeffekter är målet att krontäkningsgraden ska öka till minst parkmark där stadsdelarna idag ansvarar för skötseln.

I Stockholm ligger den generella krontäkningsgraden enligt preliminära beräkningar från stadsbyggnadskontoret idag på ca 30 %, men den procentuella fördelningen är väldigt olika fördelad över staden. Beräkningen inkluderar hela kommunens yta, det vill säga även mark som staden inte har rådighet över. Hur privata markägare arbetar med att plantera, vårda och ta ned träd är något som staden inte kan styra över.

De viktigaste platserna att öka krontäkningsgraden är på stadens hårdgjorda ytor, det vill säga främst gator och torg. Idag är krontäkningsgraden på de ytor som sköts om av trafikkontoret enligt de preliminära beräkningarna cirka 12 %.

Kompletteringsplantering behövs således för att stegvis öka krontäckningen i de delar där den är låg. Framtidens trädbestånd bör ha större artvariation för att möta ett varmare klimat med risk för nya växtsjukdomar liknande almsjukan.

Sedan flera år arbetar staden med att förbättra tillgången till parker och naturområden. Idag har staden en högre ambition avseende avstånd till grönområde då planering och

analyser utförs. För att ett park- eller naturområde ska upplevas som nära och användas ofta av barn och äldre bör det ligga inom 200 m från bostaden.

Stockholms stads nuvarande målsättning överensstämmer således med själva visionen i 3-30-300. I budgetförslaget för 2025 får kommunstyrelsen uppdrag att ta fram en ny trädpolicy och därför föreslår kontoret att utformandet av en trädpolicy ska föregå ett eventuellt antagande av en ny norm.

För att tumregeln ska kunna omsättas och utvärderas i praktiken krävs mätbara enheter. Uppgifter kring delkomponenterna 3 (tre synliga träd från bostad, arbete och skola) -30 (trettio procent krontäckningsgrad per stadskvarter) -300 (trehundra meter till ett grönområde) finns till del redan inom staden. Trafikkontoret anser att nyttjande av data från befintliga och tillgängliga geografiska informationssystem (GIS) via laserscanning och flygbilder av krontäckningsgrad erbjuder goda uppföljningsmöjligheter.

Siffran 3 som står för möjligheten att se tre träd från hem, skola och arbetsplats förefaller inte ha samma forskningsmässiga grund och kan därmed betraktas som en ungefärlig entitet. Det är också den delkomponenten som trafikkontoret ser som svårast att beräkna och påverka. Staden har endast rådighet över allmän platsmark och vissa av våra bostäder, skolor och arbetsplatser omges av kvartersmark utan visuell kontakt med allmän plats.

Trafikkontoret anser att regeln 3-30-300 i första hand uppbär ett starkt symbolvärde. Om regeln ska ges full relevans och vara styrande för absoluta och mätbara värden bör de olika delkomponenterna studeras ytterligare och grundas i de specifika utgångspunkter och grundförutsättningar som råder i Stockholm så att vi sätter nåbara mål som sporrar och inte går under tröskelvärden som redan uppnås. I det fall regeln ska utgöra grund för precisa riktvärden bör tydliga definitioner tas fram för hur beräkningarna ska göras och på vilket underlag så att resultat kan jämföras över tid och rum.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Stefan Holm (C), ser Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs tjänsteutlåtande daterat den 22 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen håller med motionärerna om att träd och stadsnära grönska är positivt för miljö, klimat och människors hälsa. Stadens arbete med att värdera grönytor i stadsutvecklingen anser förvaltningen kan utvecklas och bli mer konsekvent genom tillämpning av nyckeltal eller riktlinjer.

3-30-300- principen kan vara ett stöd i detta, men förvaltningen anser att den skulle behöva anpassas till Stockholms kontext. Eftersom principen om att alla ska se tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats inte är evidensbaserad, anser förvaltningen att det vore problematiskt att tillämpa den siffran i planering för träd i staden.

Vidare är det viktigt att inventera befintliga styrdokument och riktlinjer för stadens gröna värden, till exempel stadens trädsmål, miljöprogram, parkplaner och riktlinjer för Grönare Stockholm. Om det är möjligt att utveckla befintliga styrdokument för att öka tydlighet och tillämpningsbarhet, anser förvaltningen att det kan vara effektivare jämfört med att implementera något helt nytt.

Barnrättsperspektiv

Förvaltningen anser att nära tillgång till grönområden är viktigt för barn och ungas möjligheter till aktivitet och rekreation, vilket ryms inom artikel 31 från barnkonventionen om att barn har rätt till lek, vila och fritid. Träd i stadsmiljön bidrar bland annat med skuggning, vilket är viktigt för att säkerställa hälsosamma miljöer utan hög grad av UV-strålning för barn och unga.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 november 2024 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation av Saad Gourrada (C), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen delar uppfattningen om att grönytor är viktiga för folkhälsa, trivsel och klimatanpassning i staden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsområde är också ett av stadens grönaste och de många grönytorerna är mycket uppskattade och välbesökta av kommuninvånarna och stadsdelsförvaltningen förvaltar dessa områden med stolthet.

Ett införande av 3-30-300 regeln skulle påverka stadsdelsförvaltningens arbete i låg utsträckning i dagsläget, då målet uppfylls på många av de ytor som förvaltningen ansvarar för. Regeln bedöms att kunna få större effekt på fackförvaltningarnas verksamheter, såsom trafiknämndens (gator och torg), stadsbyggnadsnämndens och exploateringsnämndens verksamheter. Stadsplaneringen, som till stor del handlar om avvägning mellan grönytor, bostäder och infrastruktur, åligger stadsbyggnadskontoret. Stadsdelsförvaltningen överlåter därför till de fackförvaltningar som ansvarar för dessa avvägningar samt påverkas i högre grad att bedöma om regeln bör göras till norm i staden.

Avslutningsvis har stadsdelsförvaltningen inga invändningar mot att förbättrade verktyg för mätning av grönyta tas fram, vilket kan användas av staden i olika sammanhang.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen att tillgång till parker och grönområden är mycket viktigt för människors hälsa och välbefinnande. Förutom att grönstrukturen är betydelsefull för rekreation bidrar den också till renare vatten och luft, mindre buller och en reglerad temperatur i staden. Vidare är grönstrukturen central för klimatanpassningen av städer där grönskan kan bidra till att hantera värmeböljor och ökad nederbörd.

Som förvaltare av stadsdelsområdets parkmark arbetar förvaltningen i enlighet med bland annat Kungsholmens parkplan för att värna och utveckla grönstrukturen i parker och grönområden. Förvaltningen ser också att parker och grönområden får en allt mer avgörande roll för livet i staden, i takt med att Stockholm växer och fler människor bor allt tätare.

Förvaltningen anser att grönstrukturens betydelse bör få ökad status i stadsmiljön och i stadsutvecklingen. Enligt förvaltningen skulle tydliga riktlinjer, både på nationell- och kommunal nivå, bidra till att grönstrukturfrågan prioriteras. Genom att ha riktvärden för att mäta grönska skulle det bli lättare att hävda dess betydelse gentemot andra behov och intressen som ofta hamnar i konflikt i stadsutvecklingen. Förvaltningen välkomnar således förbättrade verktyg för att mäta grönstruktur, men lägger ingen värdering i vilken mätmetod som är mest lämpad.

Bevara Bromma Grönt

Bevara Bromma Grönts yttrande daterat den 6 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Bevara Bromma Grönt (hädanefter benämnt BBG) tillstyrker förslaget att göra 3-30-300 regeln till norm i Stockholms stad. Förslaget ligger väl i linje med stadens miljömål och med EU:s arbete för klimatneutrala städer. Mot bakgrund av den stora nytta som grönområden och träd utgör i en stad anser BBG att det här bör vara en miniminivå. I den strategi som avses att tas fram bör det även framgå hur normen ska ingå i planeringsprocessen för nya exploateringsplaner och hur den kan bidra till att

uppfylla såväl miljömålen generellt som EU:s arbete. En viktig aspekt är hur normen kan bidra till att förstärka den gröna infrastrukturen. En tidplan bör tas fram. Det bör även framgå hur efterlevnad av normen samt uppföljning ska ske. Det är därför viktigt att fastställa tillförlitliga mätmetoder.

Kommentar till motionen

Motionen beskriver väl fördelarna med grönområden i urban miljö och vilka olika nyttor för stadens invånare det ger. Förutom de nyttor som framgår av motionen bör det tilläggas att stadens grönområden är viktiga livsmiljöer för växter och djur och för den biologiska mångfalden. Stockholms stad utmärks av en rik och variationsrik natur. En viktig aspekt för att värna den biologiska mångfalden är att naturen inte fragmentiseras utan att det finns sammanhängande stråk. Regeln bör därför också integreras med stadens arbete för biologisk mångfald¹ och arbetet med att förstärka den gröna infrastrukturen. Normen bör ingå i planeringsprocessen. Förslaget att göra 3-30-300 regeln till norm ligger i linje med såväl målen i stadens eget miljöprogram² och EU:s arbete med klimatneutrala städer. Stockholm antogs 2023 som en av hundra klimatstäder som ska bidra till en snabbare omställning i unionen³.

1 Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad, Stockholms stad 2
Miljöprogram 2030, Stockholms stad Målen: 3 <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/sa-arbetar-staden/miljo-och-klimat>

En satsning på ökade grönområden i staden kan även bidra till att nå flera av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Regeln kan utgöra ett av flera verktyg för att konkretisera arbetet emot en mer hållbar inriktning.

Enligt Boverket har principen 3-30-300 tagits fram som en riktlinje för hur mycket grönska en stad behöver. Principen är baserad på forskning. I den nordiska policyn⁴ för stadsgrönska och ekosystemtjänster finns 3-30-300 med som ett sätt att arbeta för grönare städer.

Enligt Miljöbarometern är krontäckningsgraden i Stockholm 22,6%⁵. Den presenterade mätningen är dock från 2009. Enligt iTree Sverige⁶ från 2020 är krontäckningsgraden i Stockholm 21%. Som jämförelse kan nämnas att krontäckningsgraden enligt samma studie är 40% i Göteborg och 28% i Umeå. När det gäller mångfalden av ekosystemtjänster så är trädens kvaliteter ojämförliga. Av studien framgår att träden i våra svenska städer bidrar till ett stort kapital både vad gäller ekosystemtjänster och ekonomisk samhällsnytta. Som exempel kan nämnas att kolupptaget av träden i Stockholm uppgår till 9344 ton per år vilket motsvarar 39 miljoner SEK i globalt värde. Omhändertagande av luftföroreningarna kväveoxid, svaveldioxid, PM 2,5 och VOC motsvarar 99 miljoner SEK per år.

Enligt en undersökning från Novus⁷ är tillgång till grönområden och parker det viktigaste skälet till trivsel för de flesta Stockholmare (totalt 70%), både innerstadsbor och ytterstadsbor. Det finns därför starka skäl för att införa regeln 3-30-300 som norm i Stockholm.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av Svante Linusson (C)

1. Att delvis bifalla kontorets förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande:

Det är glädjande att exploateringskontoret delar vår ambition om att en tät och grön storstad skapar förutsättningar för ett hållbart stadsliv. I övriga remissvar lyfts en mängd positiva aspekter, exempelvis att stora delar av ytterstaden har en krontäckningsgrad på närmare 30 %. Samtidigt är denna siffra betydligt lägre i andra delar, som i innerstaden med sina 10 % - något vi anser är för lågt. Att stadens egen målsättning om avstånd till grönytor med sina 200 meter är högre än vad motionen ger uttryck för är givetvis positivt – men från Centerpartiets håll vill vi även poängtera att det därtill saknas en tydlig definition om vilka grönområden som innefattas i denna mätning. Vi vill se att stockholmarna har tillgång till kvalitativa grönområden, inte enbart buskage eller gräsmattor.

Som kontoret konstaterar ”har [3-30-300-regeln] tack vare sitt raka tilltal och sin enkelhet kommit att utgöra ett slagfärdigt begrepp som fått stor spridning i Sverige och många andra länder.” Motionen syftar till att ge hela Stockholm stad en grönare profil, inte att enbart lyfta områden som idag har en stor andel grönska. Dock gäller det också att införliva de ambitionerna. Enligt siffror från miljöbarometern i Stockholms stad som publicerades 2009 har 71 % av alla stockholmarna en grön oas inom 200 meter och 91 % har det inom 300 meter. Det är glädjande, dock är dessa siffror ett och ett halvt decennium gamla och uppdaterade siffror skulle behövas för att analysera dagens läge. Avslutningsvis kan variationen i nyckeltal som förekommit i remissvaren från stadens kontor visa på behovet att mål ska kunna följas upp och utvärderas enligt gemensamma tolkningar och definitioner.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av Ashna Ibrahim (C)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande:

Det är glädjande att förvaltningen anser att 3-30-300-regelens riktlinjer med fördel kan vägas in i arbetet med att ta fram en trädpolicy samt utgöra ett användbart och praktiskt underlag i det fortsatta utredningsarbetet kopplat till målsättningen om 30 procent krontäckningsgrad.

Vidare finns det många positiva aspekter som lyfts i förvaltningens remissvar. Det är exempelvis bra att Stockholm har som mål att krontäckningsgraden ska öka till 30 procent, vilket är i linje med motionens ambitioner. Samtidigt vet vi att denna fördelning är väldigt ojämn i staden. Krontäckningsgraden på de hårdgjorda ytor som trafikkontoret ansvarar för är enbart 12 procent vilket är för lågt.

Motionen syftar till att ge hela Stockholm stad en grönare profil, inte att enbart lyfta områden som idag har en stor andel grönska. En annan positiv aspekt är att staden arbetar med närhet till grönområden och har en ambition om att park- och naturområden ska finnas tillgängliga inom 200 meter från bostaden. 200 meter till ett grönområde är bättre än 300 meter och det är såklart positivt att stadens ambition är än högre än vad motionen ger uttryck för. Dock gäller det också att införliva ambitionerna.

Enligt siffror från miljöbarometern i Stockholms stad som publicerades 2009 har 71 procent av alla stockholmare en grön oas inom 200 meter och 91 procent har det inom 300 meter. Det är glädjande, dock är dessa siffror ett och ett halvt decennium gamla och uppdaterade siffror skulle behövas för att analysera dagens läge. Därtill finns det ingen tydlig definition om vilka grönområden som innefattas i denna mätning. Vi vill se att stockholmare har tillgång till kvalitativa grönområden, inte enbart buskage eller gräsmattor.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Jonas Naddebo (C)

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande:

Det är glädjande att stadsbyggnadskontoret delar vår ambition om att en tät och grön storstad skapar förutsättningar för ett hållbart stadsliv. I kontorets remissvar lyfts en mängd positiva aspekter, exempelvis att stora delar av ytterstaden har en krontäckningsgrad på närmare 30 %. Samtidigt är denna siffra betydligt lägre i andra delar, som i innerstaden med sina 10% - något vi anser är för lågt.

Motionen syftar till att ge hela Stockholm stad en grönare profil, inte att enbart lyfta områden som idag har en stor andel grönska. Dock gäller det också att införliva de ambitionerna.

Enligt siffror från miljöbarometern i Stockholms stad som publicerades 2009 har 71% av alla stockholmare en grön oas inom 200 meter och 91% har det inom 300 meter. Det är positivt, dock är dessa siffror ett och ett halvt decennium gamla och uppdaterade siffror skulle behövas för att analysera dagens läge. Därtill finns det ingen tydlig definition om vilka grönområden som innefattas i denna mätning. Vi vill se att stockholmare har tillgång till kvalitativa grönområden, inte enbart buskage eller gräsmattor. Vidare gläds vi åt att kontoret ser att begrepp som 3-30-300 sätter fokus

på betydelsefulla planeringsförutsättningar, men vi från Centerpartiet är även måna om att mål ska kunna följas upp och utvärderas.

Trafiknämnden

Reservation av Hamid Ershad Sarabi (C)

1. Att nämnden beslutar att delvis bifalla kontorets förslag till beslut.
2. Att därutöver anföra följande:

Det är glädjande att trafikkontoret är positiva till ambitionerna i vår motion. Precis som trafikkontoret lyfter så genererar grönområden positiva klimateffekter och ökar trivseln i staden. Det är något som är väl värt att värna. Det finns många positiva aspekter som lyfts i remissvaret. Det är exempelvis bra att Stockholm som helhet har en krontäckningsgrad på ca 30%, vilket är i linje med motionens ambitioner. Samtidigt är denna fördelning väldigt ojämn i staden. I svaret från trafikkontoret lyfter man att krontäckningsgraden på de hårdgjorda ytor som man ansvarar för enbart är 12%. Det är för lågt. Motionen syftar till att ge hela Stockholm stad en grönare profil, inte att enbart lyfta områden som idag har en stor andel grönska. En annan positiv aspekt är att staden arbetar med närhet till grönområden och har en ambition om att park-och naturområden ska finnas tillgängliga inom 200m från bostaden. 200m till ett grönområde är bättre än 300m, och det är positivt att stadens ambition är än högre än vad motionen ger uttryck för. Dock gäller det också att införliva de ambitionerna. Enligt siffror från miljöbarometern i Stockholms stad som publicerades 2009 har 71% av alla stockholmare en grön oas inom 200 meter och 91% har det inom 300 meter. Det är glädjande, dock är dessa siffror ett och ett halvt decennium gamla och uppdaterade siffror skulle behövas för att analysera dagens läge. Därtill finns det ingen tydlig definition om vilka grönområden som innefattas i denna mätning. Vi vill se att stockholmare har tillgång till kvalitativa grönområden, inte enbart buskage eller gräsmattor. Vidare gläds vi åt att förvaltningen redan har goda metoder för att mäta delkomponenterna i 3-30-300. Vi från Centerpartiet är måna om att mål ska kunna följas upp och utvärderas.

Slutligen säger trafikkontoret att en ny trädpolicy ska tas fram under 2025 och att denna bör föregå antagandet av 3- 30-300 som norm. Från Centerpartiets sida ser vi snarare att den ambitionen borde integreras i ett sådant policydokument för att generera maximal effekt på styrningen av träd och grönområden.

Enskede-Årsta Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Stefan Holm (C)

1. Att bifalla motionen.
2. Att därutöver anföra följande:

Jag vill tacka förvaltningen för ett positivt svar och att vikten av att träd och stadsnära grönska är positivt för miljö, klimat och människors hälsa framhålls.

Allt måste börja någonstans. Att 3-30-300-principen kan vara ett stöd är det första steget och något att utgå från i planering och utveckling. Att de skulle behöva anpassas till Stockholms kontext kan vara ett hinder för nytänkandet, principen ska ses som en grund. Det är viktigt att Stockholm stad håller sig uppdaterad enligt den senaste forskningen på detta område och kontinuerligt arbetar för att förbättra stockholmarnas trivsel och stadens motståndskraft mot klimatförändringarna.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation av Saad Gourrada (C)

1. Att delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Att därutöver anföra följande:

Stockholmarna älskar sina grönområden både för rekreation och för motion. Vi vet att städer med en hög andel stadsnära grönska har generellt sett bättre folkhälsa och en positiv effekt på psykisk ohälsa och stress. Vi vet även att grönområden är viktigt för att klimatanpassa städer mot värmeböljor och ökad nederbörd. Vi vill att förvaltningen identifierar dessa ytor där målet inte uppfylls och vi vill att det i såna fall tas fram åtgärdsförslag för dessa ytor.